

קה:

שני דיני פרק שלשה עשר כתובות

מסורת הש"ס

על מושפטי
גר מצוה

לה א מיי פייט מכל
לשות הל"ר ספג
עשין מה ולפיון פה טשיט
לד"ס פ"י ק"ב ספ"י א'
לו ב מיי פייט מכל
טוין וטען הלכה אז
קמג עשין נה עור שיע
ל"ג ב מיי ספג ספג י'
טשיט עס ספג י'
ובתה"ה:

הנהגות מדר"ב
דניבורג

א נב' הם נמי אית
לוי הלאה כהנים הלאה
למשה מניין. למה?
לשנה יתירה הוא וירין
במחוקי מירון זה לא
זמור וכן נראה מפרש"י
כאן שכן מה שני זכר
לאה רחמי המה"ר"ל נהם
לשנה אחרת מהם נהם
וכי ע"כ וית' כן שני
לשנות נלשנה קמה לא
השיג הלאה כהנים אלא
לשנה נראה ק"ב כהנים
השיג הלאה: ב' ש"י
דיה ופשי לו את הרגל
זכר ואלו שמתני מלה אחי
ברגל על עץ וכו' פ"ג:
וכי בשעת הקולות:

תוספות ר"ד

בת"נ אדמון אומר כי
שפת הרוח כנים מובין
בזמן שהנכסים מרובין
הנכסים ירדו והבנות יורו
ובזמן שהנכסים מועטין
הבנות נוטות והנכסים
ישאלו על הפתחים אדמון
אומר בשביל שני זכר
הפסדתי א"ר רואה אני
את דברי אדמון מ"א הוי
הנכסים מרובין כשיעור
שנאמר אין כח לבנות
לומר הרי אני מוציאן
לעצמנו ממותה עד שיעבור
והסאר יורה לכס אלא כל
הנכסים עומדים בחזקת
הנכסים ושנאמר ונחמתי
ומתעסקת בתן ואין לבנות
עליהן אלא ממותה ודבר
יום ביזמו וכן משמע
הבנים ירשו כלומר הרי
כל הנכסים בחזקת הבנים
ואם היו הנכסים מועטים
מה שיעור נטילת הבנות
מוטות לעצמן עד שיכבדו
והסאר יבנו לבנים ואח"כ
ישאלו על הפתחים ובעי
כפי מי שבה ובהם הן
מרויבין אמר רב ירודה
אמר שמואל כל שיעבור
מהן אלו ואלו עד שיכבדו.
איתמר נמי כי אתא רבין
אמר ר' יוחנן ואמרי לה
אמר רבה בר רב הנה
אין יוחנן כל שיעור מהן
אלו ואלו עד שיכבדו הן
מן מרובין ואינין מועטין
ותמטותין ואי ליכא רב
שיעור מהן אלו ואלו עד
לכלהו אמר רב מציצין
לחן ממותה לבנות עד
שיכבדו והסאר לבנים:
א"ר אדמון לקמן כל
מקום שאמר ר"ג רואה
אני את דברי אדמון הלכה
כמורה כפי אין הלכה
כמורה ובפי' שנת
אזלא כל סגינא דשפתא
ברבנן וכלהו אמוראי
בת"נ הטוען את חבריו כד' יין וכד' שמן והורה לו בקנינים אדמון אומר דואיל הורה במקצת השענה ישבע

אדמון אומר וכי בשביל שאני
לקמן כל מקום שאמר רבן
דברי אדמון הלכה כמותו ומהוא
אלמלא דהכי הוי עיקר מ"מ אומר ר"ת
דהא טויגא דגמרא דלא כותימה
לעיל כפרק נערה (דף מג. וסו)
אמר ר' רבי אסי א"ר יוחנן עשו
אלמנה אלא הנח כמה אלא לחין
בנכסים מועטים אלמלא סתם דבריו
כרבי ועוד דלעיל א' הנישא (דף
קג.) אמרי' יתומים שקדמו ומכרו
בנכסים מועטים מה שמכרו מכרו
וסתמא דהש"ס כרבינן נריש מי שמה
(ג"כ דף קל"ט:) ואומר ר"ת דהיינו
טעמא דאדמון לאו לאפלוגי אלמלא
דמכמים אתא אלא מתמה בעלמא
הוא ור"ג נמי דאמר כהיה רואה
אני את דברי אדמון לאו משום פסק
דין אלא משום שיש ודאי לתמוה:
אמר רבא דעסיק באורייתא ירית.
נתמיה מקשים מאי קמתמה
רבא ק"ל דאלמר הורה לעיל כפרק
נערה (דף מג. וסו) מזה לזון את
הבנות וק"ו לבנים דעוסקין בתורה
ארית' דלא דמי לעיל גבי מזה יש
מזה לזון הבנים יותר מן הבנות אלא
הלא שנת האב וירושלן קא שקלי
מן המורה קא מתמה רבא אמלימה
דאדמון דקא בעי למימר דשעוסק
בתורה יטול ירושה ואם לא יעסוק
לא יעלנה וי"מ דהכא מיירי בבנים
גדולים ולהכי פריך מאן דעסיק כו'
אלל לעיל מזה לזון את הבנים בבנים
קטנים מיירי משום דכולם עומדים
לעסוק בתורה קאמר ק"ו לבנים
ולהכי לא פריך מאן דעסיק דכולם
הן עומדים לעסוק בתורה:
שמע מינה שדרבנן טענו חטין
ושעורים וכו'. תימה מאי
פריך לר"ג מדרבנן והלא איכא אדמון
דקאי כותימה וכו' תימא משום דריש
יניהו דלרבה אית לן למימר כאלדמון
דלמלא כותימה ואומר רבי דמכילהו
פריך דמשמע דאדמון מדה חטין
ושעורים דמיפטר מללא נקט חטין
ושעורים אלא נקט כד' שיוין (שמן)
דכרימון בקליפתו דמי כדנעי למימר
לקמן רב שימי בר אשי שאינו יודע
הגמרא אמאי הוי נקט האי ליגנא
דכדי שמן ומיכו לאחר שדע דאיכא
לאפלוגיניהו כיש בלשון הזה לשון
קנקנים פריך איפכא נימא מיהו
תיובתא דרב חייא בר אבא ואפילו
הכי משני נעשה כמי שטענו רימון
בקליפתו: א' הכי ט"ב דאדמון.
תימה מאי קא קשיא ליה הא אשכחן
ר"ג דאית ליה האי סברא דמיחייב
בטען לו חטין והורה לו בשעורים
דמתן כפ' שבעת הדיינין ושעיות לח:
וס' ונראה דה"ק א' מ"ט דאדמון אליבא דר"ג:
הוא הוה נכנס מועטין כוליה רבנות ינורו ואין הלכה בזה באדמון:
הוא הוה נכנס מועטין כוליה רבנות ינורו ואין הלכה בזה באדמון:
הוא הוה נכנס מועטין כוליה רבנות ינורו ואין הלכה בזה באדמון:

כיסופא מי לית ליה (א) ה"ה נמי אית ליה
הנאה בההיא הנאה דמיכסף מיניה: מתני'
אדמון אומר שבעה ז'מי שמת והניה בנים
ובנות ז'בזמן שהנכסים מרובין הבנים יורשים
והבנות נוטות ובנכסים מועטים הבנות יורו
והבנים יחזרו על הפתחים אדמון אומר
בשביל שאני זכר הפסדתי אמר רבן גמליאל
רואה אני את דברי אדמון: ג' מאי קאמר
אמר אביי ה"ק בשביל שאני זכר וראוי
לעסוק בתורה הפסדתי אמר ליה רבא מאן
דעסיק בתורה הוא דירית מאן דלא עסיק
בתורה לא ירית אלא אמר רבא הכי קאמר
בשביל שאני זכר וראוי לירש בנכסים מרובין
הפסדתי בנכסים מועטין: מתני' הטוען
את חבריו כד' שמן והורה בקנקנים אדמון
אומר הוואיל הורה במקצת השענה ישבע
והכ"א אין הוראת מקצת ממיין השענה אמר
רבן גמליאל רואה אני את דברי אדמון:
ג' שמע מינה לרבנן טענו חטין ושעורין
והורה בשעורין פטור לימא תהוי תיובתא
דרב נחמן אמר שמואל ד"א ר נחמן אמר
שמואל לטענו חטין ושעורים והורה לו באחד
מהן חייב אמר רב ירודה אמר רב בטוענו
מדה אי הכי מ"ט דאדמון אלא אמר רבא
דכולי עלמא ז'היבא דאמר ליה מלא עשרה
כדי שמן יש לי בבורך שמן קמעין ליה קנקנים
לא קמעין ליה עשרה כדי שמן מלאים יש
לי אצלך שמן וקנקנים קמעין ליה כי פליגי
היבא דאמר ליה עשרה כדי שמן יש לי
אצלך אדמון אומר יש בלשון הזה לשון
קנקנים ורבנן סברי ז'אין בלשון הזה לשון
קנקנים אלא טעמא דאין בלשון הזה לשון
קנקנים הא יש בלשון הזה לשון קנקנים חייב
לימא תהוי תיובתא דר' חייא בר אבא ד"א ר'
חייא בר אבא טענו חטין ושעורים והורה לו
באחד מהם פטור אמר רב שימי בר אשי
נעשה כמי שטענו רימון בקליפתו מתקין
לה רבינא רימון בלא קליפתו לא מונטר שמן
מונטר בלא קנקנים אלא הכא כמיא עסקין
דאמר ליה עשרה כדי שמן יש לי אצלך
ואמר ליה אודך שמן לא הוי דברים מעולם
קנקנים נמי חמשה אית לך וחמשה
לית לך אדמון אומר יש בלשון הזה
לשון קנקנים ומנו דקמשתבע אקנקנים
שחבטע נמי אשמך על ידי גלגול ורבנן
שהורה לו לא טענו: מתני' הפוסק מעות לחתנו ופשט לו את הרגל

כיסופא מי לית ליה. דקא מיכסף מן המלוה ממיד. הלכך אי רבנן
היא דלמרי לענין חוב ליה ע"מ לפדוע ופרע חבירו כשכילו חייב
לשלם ובני מורד הנאה מחילה היא וחסרי כי ליה ע"מ שלא לפדוע
נמי מחילה היא ומחילה מחיל גביה ואסור אלא חטן היא וכן בחוב
העומד לפדוע בין בעמדה שלא לפדוע
לית ליה גביה מדי ולא מחילה היא
ואע"ג דקלקיה מפרעון ומכיסופא:
מתני' נכסים מועטין. מפרש
בבבא בתרא¹ שאין כהן פרנסת שנים
עשר מדע לזכרים ולנקבות: א' כנסו
יוגו והכנים ישאלו על הפסחים.
תקנת חכמים היא: הפסדתי. נתמיה:
ג' מאי קאמר. אם כשכיל שאני
זכר הפסדתי משמע אם כשכיל שאני
זכר וכמי יפה הפסדתי ומהו יפוי
כמו: מתני' והורה לו בקנקנים.
רקס בלא שמן: ג' בטענו מדה.
לא תבע ממנו קנקנים אלא שמן
הפקדתי אלא ומאי כדי שמן דקמני
ממני מדה מלא עשרה כדי שמן
דהוי ליה טענו חטין והורה לו
בשעורים: כדורך. בור שלמי
הכד: קנקנים לא טעין ליה. וכי
הורה לו בקנקנים לאו הודאה
היא: כדים מלאים. כדים ושמן
משמע: עשרה כדי שמן. ולא
אמר מלאים: יש בלשון ה"ה לשון
קנקנים. כיון דלא אמר ליה מלא
עשרה אין זה טענו מדה אלא עשרה
כדים מלאים והוא ליה טענו חטין
ושעורים: אלא טעמא כו'. לשון קשיא
הוא לאחזקי למאן דאמר פטור
דדוקיא דמתני' כרב נחמן מדקמני
הטוען את חבריו כדי שמן ולא קמני
כדים מלאים שטען שמעיין מינה
דמשום דאין בלשון הזה לשון קנקנים
פטורי רבנן הא אם תבעו שניהם חייב:
נעשה כמי שחבטעו רימון בקליפתו.
לא דמו כדים ושמן לחמים ושעורים
דכולי חדא מילתא הוא וממין הטענה
הוא: שמן. בלא קנקנים מונטר
בבבא: אלא כהא כמאי עסקין כו'.
אלא לא תימא שטענו רימון אלא
ר' חייא מוקי למתמיה כגון שהורה
במקצת קנקנים ומקלחטס כפר
דבקנקנים גופייהו איכא כפירה
והודאה ולי יש בלשון התעביה לשון
קנקנים מיחייב עלייהו שבעה
ושבעה דשמן דקא מחייב אדמון
משום גלגול היא דקסברי יש בלשון
התעביה לשון קנקנים: מתני'
ופשט לו את הרגל. לשון ביוין הוא
ואמר נושא שאינו חש לדכריו טול טיט
שעל גבי רגלי. בא ואני שמעתי מלה
אומי על עץ ואין לי מה ליתן: ג' במה

א' כי' קלטה: ב' ס' סקמ.
א' טענות ל' (ד) ו' (ק)
ל' בית ה' דף (ד) ו' (ק)
טענות מ' (ס) ו' (ט)
א' (ד) ו' (ק) קלטה: א' (ד) ו' (ק)
א' (ד) ו' (ק) ו' (ק) ו' (ק)
היטע מופ' כי' קלטה:
מדי' אמר רבי רואה אני,
ט' ו' (ק) שמן.

הנהגות ה"ב

א' נב' מי לית ליה לישנא
אחריבא ה"ה נמי אית
ליה:

מוסף רש"י

הרבנות נזונות. מוטות
ופוסות שישין עד החבול
או עד החבול לזכרין
מקום כמנות לזכרין
ג' כ' מש' וכו' לרבי זכר
בשביל שאני זכר
הפסדתי. תמיה. אלא לא
אפסדתי וטעני ימד: ג' ב'
ש"י. מאי קאמר. מאי
יפוי כח' לזכר כמנות
מקום אחי יימר מקנה.
דקאמר כשכיל שאני זכר
וחטוי גלגול הפסדתי וכו'
ט' מאן דעסיק
בתורה הוא דירית.
לומר מי שיש לו שני כנים
אחד עוסק בתורה ואחד
לינו עסקי. וכי אכר וטענו
כירושמי כשכיל שאני
זכר. וראוי לירש
בנכסים מרובין. שני
יושב הכל חסילי הלאה מזה
ואין לנקבה כי אם מוטות
וט' כד' שמן. כדים
מלאים שמן. והורה
בקנקנים. הכדים עלן
כדי בלא שמן ושעורים
ג' ב'.

תוספות ר"ד (המשך)

ותיבא אין הוראת רבא
הטענה אמר ר"ג רואה
אני את דברי אדמון שיש
טענו חטין ושעורין והורה
לו בא' חטין חייב פ' י'
הוא טענו על השפן על
הקנקנים והוא הורה לו
על הקנקנים כדברי אמר
רב ירודה אמר שמואל
בטענו מדה פ' י' שאמר
לי עשרה כדי שמן שטענו
שמן ולא קנקנים אי הכי
מ"ט דאדמון אלא הכי
רבא דכ"ה היבא דטענו
ואמר לו מלא עשרה כדי
שמן יש לי אצלך שמן
קמעין ליה קנקנים לא טען
לית וא' הורה לו בקנקנים
פטור עשרה כדים מלאים
שמן יש לי אצלך שמן
וקנקנים קמעין ליה וא'
הורה לו בקנקנים חייב
כי פליגי הכי דאמר לי
עשרה כדי שמן יש לי
אצלך אדמון סברי יש
בלשון הזה לשון קנקנים
והלכך כי הורה בקנקנים
לשון הזה לרש"י קנקנים
ביתיהוה ורבנן סברי אין
בלשון הזה לשון קנקנים
והלכתא באדמון שיש
לשון הזה לשון קנקנים
וכי הורה לו בקנקנים
חייב והיבא דטענו חטין
ושעורין והורה לו באחד
מהן חייב כרב נחמן אמר
שמואל ואע"ג דפליגי עליה

תש

ר' חייא בר אבא א"ר יוחנן ואמר טענו חטין ושעורין והורה לו באחד מהן פטור הוא רב פסא הווא בחריא סביא ליה כרב
נחמן והלכתא כותימה כדכתבין בפרק שבעת הדיינין: מתני' הפוסק מעות לחתנו ופשט לו את הרגל